

Onderwerp Wijken voor Jeugd, evaluatie en stand van zaken

Steller Gerry Tacken

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 6189

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5911447

Datum 20-09-2016

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief willen we uw raad informeren over de evaluatie van Wijken voor Jeugd 2015 (zie bijlage *Evaluatie Wijken voor Jeugd*), de stand van zaken van Wijken voor Jeugd 2016 en het vervolg voor 2017.

Wijken voor Jeugd, voor het eerst in 2015 uitgevoerd, vormt een onderdeel van de transitie en transformatie Jeugdhulp. In het *Regionaal Transitie Arrangement* (februari 2014) hebben de gemeenten en jeugdzorgaanbieders uit de provincie Groningen afgesproken drie procent van het jeugdbudget te bestemmen voor het versterken van het voorliggende veld met als doel om de vraag naar tweedelijns zorg (jeugdhulp) te verminderen. De kaders voor Wijken voor Jeugd vormen het *Beleids- en uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2014 -2015* en het *Groninger Functioneel Model*.

De focus van Wijken voor Jeugd lag op het versterken van de participatie, de eigen kracht en de talentontwikkeling van de jeugd en op het versterken van de sociale samenhang in de buurt en in het gezin. Een sterke sociale samenhang (pedagogische civil society) en een sterk positief opvoedklimaat in de directe omgeving van de jeugdige (ouders, familie, vrienden, school, kinderopvang en wijk) is een beschermende factor tegen het ontstaan van psychische problemen en van belang voor het gezond opgroeien van kinderen en jongeren. Het ontbreken van een dergelijke sociale samenhang vergroot de kans op risicogedrag en gezondheidsproblemen bij jeugdigen en vergroot de vraag naar tweedelijns zorg.

Budget Wijken voor Jeugd

Voor de stad was in 2015 voor Wijken voor Jeugd een budget van 1.434.000 euro beschikbaar. Een bedrag van 950.000 euro hebben we, onder regie van de WIJ-managers, ingezet voor initiatieven vanuit de wijk en 424.000 euro hebben we, onder stedelijke regie, ingezet voor stedelijke initiatieven van burgers, maatschappelijke organisaties en zorgaanbieders. In het totaal zijn ruim 100 initiatieven uitgevoerd.

Voor 2016 is een budget van 1.100.000 euro beschikbaar. Een bedrag van 700.000 euro is verdeeld over de vijf gebieden onder aansturing van de gebiedsteams. Voor de besteding van een bedrag van 400.000 euro hebben we aangesloten bij de conclusies en adviezen uit de evaluatie, die in het voorjaar is afgerond, en bij de behoeftes op wijkniveau voor (de voortzetting van) succesvolle projecten. Wijken voor Jeugd 2015 kende een doorloop in 2016. Aan de hand van de evaluaties hebben we de inzet voor 2016 vastgesteld in juni om tijdig tot uitvoering te kunnen komen. Het merendeel van de 25 stedelijke initiatieven is recent gestart of staat op het punt om te starten.

Voor 2017 is een budget van 1.100.000 euro beschikbaar. Op grond van de in 2015 en 2016 opgedane ervaringen met Wijken voor Jeugd en aansluitend op de conclusies en adviezen uit het evaluatieonderzoek, starten we in 2017 met activiteiten in het kader van Positief Opgroeien.

Evaluatie Wijken voor Jeugd 2015

Uit de evaluatie Wijken voor Jeugd 2015 blijkt dat een groot deel van de in 2015 gesubsidieerde initiatieven aansluit bij de hierboven omschreven focus van Wijken voor Jeugd. Iets minder dan de helft (150.000 euro) van de 100 initiatieven, met name initiatieven van burgers, richtte zich op de sociale samenhang in de buurt; een derde deel (300.000 euro) richtte zich op talentontwikkeling en/of sociale vaardigheden; en een vierde deel (600.000 euro) richtte zich op risicojeugd.

Voor de doorontwikkeling van Wijken voor Jeugd in 2016 en verder zijn de factoren belangrijk die de onderzoekers, op basis van literatuurstudie en hun eigen onderzoek, omschrijven als kenmerken die maken dat een initiatief succesvol kan zijn in het versterken van het voorliggend veld van de jeugdzorg en daarmee in het bijdragen aan het verminderen van de vraag naar tweedelijns (jeugd)zorg. Deze succesfactoren sluiten aan bij de uitgangspunten van het *Groninger Functioneel Model* en bij de focus van Wijken voor Jeugd. Het betreft initiatieven die gericht zijn op:

- De sociale samenhang en de sociale cohesie binnen een buurt of binnen een gezin.
- De opvoedkracht en de sociale participatie van ouders.
- Buurten met een lagere sociaaleconomische achtergrond, omdat jeugd in deze buurten meer risico loopt op problemen in hun ontwikkeling.
- Kinderen die in een risicogroep vallen, zoals kinderen die gepest worden of kinderen uit eenoudergezinnen.
- Het helpen van kinderen bij het ontwikkelen van coping, sociale vaardigheden of hun talenten.

Daarnaast zijn ook de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek van belang om de effectiviteit en efficiency van Wijken voor Jeugd, ook binnen de eigen organisatie, te verbeteren. Om enkele belangrijke aanbevelingen te noemen:

- Zoek aansluiting bij bestaand beleid en voorkom overlap met reguliere werkzaamheden.
- Geef de ruimte aan burgerinitiatieven en biedt ondersteuning.
- Betrek de doelgroep actief bij (besluitvorming over) de projecten.
- Haal behoeftes op uit de wijken en verbindt initiatieven middels een integraal gebiedsplan.
- Zorg voor afstemming tussen wijkinitiatieven en stedelijke initiatieven.
- Leg de regie bij WIJ-managers in nauwe samenwerking met gebiedsmanagers.
- Zorg voor borging van goedwerkende projecten.

Stand van zaken Wijken voor Jeugd 2016

In de gebieden is, evenals in 2015, veel ruimte gegeven aan (burger)initiatieven die aansluiten bij de specifieke vraag vanuit de wijken. Het ruimte geven aan burgerinitiatieven en het actief betrekken van kinderen, jongeren, ouders en het sociale netwerk bij de uitwerking en uitvoering van initiatieven blijft vooral op wijkniveau belangrijk. Daarnaast zijn integrale gebiedsplannen als uitgangspunt genomen bij het sturing geven aan nieuwe initiatieven in de wijken.

De besteding van de stedelijke middelen sluit aan bij de conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie en de in het onderzoek genoemde succesfactoren. Bijna alle 25 stedelijke initiatieven betreffen (structurele) preventieve jeugdvoorzieningen en/of lichtere vormen van jeugdondersteuning gericht op kinderen en jongeren die problemen ondervinden in hun ontwikkeling. Een deel van deze initiatieven, die veelal in samenwerking met onderwijs en voorschoolse voorzieningen tot stand gekomen zijn, bieden kinderen en jongeren – en soms ook hun ouders - een veilige plek met een positief opvoedklimaat waar ze hun sociale vaardigheden, maar ook hun talenten, kunnen ontwikkelen. Door voor de stedelijke aanvragen het initiatief bij WIJ-managers en beleidsadviseurs te leggen hebben we ook bij stedelijke initiatieven oog kunnen blijven houden voor vragen vanuit de verschillende wijken en tevens hebben we af kunnen stemmen met regulier beleid om daarmee overlap met bestaande voorzieningen te voorkomen.

Vanuit Wijken voor Jeugd 2016 zijn de volgende veelal preventieve stedelijke projecten geïnitieerd:

- Een zestal projecten gericht op ondersteuning van kwetsbare jongeren (huiswerkbegeleiding, toeleiding naar opleiding en/of werk, talentontwikkeling).
- Preventieve ondersteuning in het Praktijkonderwijs (PrO) en het Voortgezet speciaal onderwijs (VSO) aansluitend op de werkwijze van *De school als wijk*.
- Huiskamers voor kinderen van de basisschoolleeftijd in 5 wijken.
- BSO+: plaatsing voor een half jaar van basisschoolkinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand in de reguliere BSO. Het betreft plaatsing van 40 kinderen in 4 wijken (10 kinderen per wijk).
- Preventieve Gezinsklas: in 2 wijken kunnen 8 kinderen - met gedragsproblemen thuis en in de klas of met (dreigende) ontwikkelingsachterstanden - en hun ouders gebruik maken van een preventieve Gezinsklas.
- Starten, verdiepen en verbrede van de methodiek Vreedzame wijk in 7 wijken.
- Een training Reflectieve praktijk voor leerkrachten in het basisonderwijs. Deze training bouwt voort op de training Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Een deel van deze projecten (huiskamer, BSO+, Gezinsklas en Vreedzame wijk) worden zowel vanuit stedelijk budget en als ook vanuit gebiedsbudget gefinancierd. Dit om stedelijke projecten beter aan te laten sluiten bij de vraag vanuit de wijken en om een begin te maken met het structureel borgen van preventieve jeugdvoorzieningen als onderdeel van de WIJ-teams in de wijken.

Uitgangspunten Positief Opgroeien in 2017

Op basis van onze ervaringen met Wijken voor Jeugd in de voorgaande jaren en de evaluatie in 2015 willen we in 2017 Wijken voor Jeugd niet langer als een afzonderlijk project voortzetten. We gaan de middelen die vanuit het jeugdhulpbudget beschikbaar zijn gekomen voor het versterken van het voorliggende veld inzetten voor een samenhangende aanpak gericht op Positief Opgroeien. Met het investeren in Positief Opgroeien willen we preventie en jongerenparticipatie versterken en (daarmee) zwaardere jeugdhulp voorkomen. Centraal staat een positieve benadering van jeugdigen die uitgaat van de mogelijkheden en de kracht van jeugdigen (en hun ouders) en die gericht is op het versterken van de eigen regie.

We gaan investeren in het vroegtijdig, bij voorkeur op jonge leeftijd, signaleren van mogelijke (risico's op) ontwikkelingsachterstanden en het versterken van een positief, veilig en gezond opvoedklimaat in de directe leefomgeving (gezin, buurt, voorschoolse voorzieningen, onderwijs) van het kind om zwaardere problematiek (op latere leeftijd) te voorkomen en er voor te zorgen dat kinderen en jongeren gezond en veilig op kunnen groeien in hun eigen directe leefomgeving. We gaan ook, aansluitend op en in samenwerking met het onderwijs, investeren in het bieden van preventieve ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders en in het versterken van de verbinding van preventie en jeugdhulp. Belangrijke aandachtspunten liggen in de relatie met veiligheid: de doorgaande zorglijn op het terrein van veiligheid, de integrale aanpak van problematische jeugdgroepen en de bestrijding van kindermishandeling.

Tot slot

Met het geven van inzicht in de evaluatie van Wijken voor Jeugd 2015, de stand van zaken Wijken voor Jeugd 2016 en de uitgangspunten Positief Opgroeien in 2017 gaan we ervan uit uw raad op dit moment voldoende geïnformeerd te hebben. We komen in het eerste kwartaal van 2017 bij u terug om u nader te informeren over de ontwikkeling van de aanpak rond Positief Opgroeien en de besteding van jeugdmiddelen in 2017.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Evaluatie Wijken voor Jeugd

Onderzoek en Statistiek Groningen

Mei 2016

Breuer Institute

www.os-groningen.nl

OS | ONDERZOEK
en STATISTIEK
GRONINGEN

breuer

institute

BASIS VOOR BELEID

Inhoud

Samenvatting	2	4 De indieners aan het woord	15
1 Inleiding	4	4.1 Doelen van Wijken voor Jeugd	15
1.1 De nieuwe Jeugdwet	4	4.2 Innovatieve initiatieven	15
1.2 Wijken voor jeugd	4	4.3 Financiering	16
1.3 Onderzoek	4	5 Het beoordelingsproces	17
1.4 Onderzoeksmethoden	5	5.1 Indienen van een voorstel	17
2 Achtergrond van het onderzoek	6	5.2 Het beslisteam	17
2.1 Theoretisch kader	6	5.3 Wijken voor Jeugd on Tour	20
2.2 Mogelijke succesfactoren	8	6 Transformatie binnen de gemeente	22
3 De voorgestelde initiatieven	9	6.1 Hoe transformatief is de gemeente?	22
3.1 Initiatieven	9	7 Conclusies en aanbevelingen	23
3.2 Achtergrond indieners	9	7.1 Conclusies	23
3.3 Onderwerp initiatieven	10	7.2 Aanbevelingen	23
3.4 Goedgekeurde voorstellen	11	Literatuur	26
3.5 Gebruik van het budget	12	Colofon	27
3.6 Initiatieven per wijk	13		
3.7 Aansluiting bij succesfactoren	13		

Samenvatting

Sinds 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg. In de regio Groningen hebben gemeenten afgesproken drie procent van het budget te gebruiken voor het versterken van het voorliggend veld ('het gewone opgroeien en opvoeden'). De gemeente Groningen heeft hiervoor het project Wijken voor Jeugd gestart. Met dit project zijn initiatieven vanuit burgers, ondernemers en instellingen gefinancierd.

Om financiering te krijgen hebben initiatiefnemers een voorstel gedaan waarover stedelijk en in de wijken een beslisteam oordeelde. In totaal was er 1,4 miljoen beschikbaar. Er zijn 181 voorstellen ingediend, waarvan ruim 100 zijn toegekend. 35 initiatieven waren stedelijk, de overige initiatieven zijn uitgevoerd in één van de elf WIJ-gebieden.

In literatuur hebben we gezocht naar factoren die maken dat een initiatief succesvol kan zijn in het versterken van het voorliggend veld van de jeugdzorg. Een succesvol initiatief richt zich op:

- sociale samenhang in buurt of gezin
- opvoedkracht of participatie van ouders
- buurten met een lagere sociaaleconomische achtergrond
- jeugd in een risicogroep
- de ontwikkeling van (sociale) vaardigheden en talent bij kinderen

We zien dat vier op de tien initiatieven zich richten op de sociale samenhang in de buurt, voor een budget van 150.000. Dit waren met name burgerinitiatieven. Bijna een derde van de initiatieven richt zich op talentontwikkeling en/of sociale vaardigheden. Het totale budget wat naar initiatieven die zich

hierop richten is gegaan, is ongeveer 300.000 euro. Van het budget is ongeveer 600.000 uitgegeven aan initiatieven die zich richten op jeugd in risicogroepen. Ongeveer een kwart van de initiatieven was gericht op jeugd in een risicogroep.

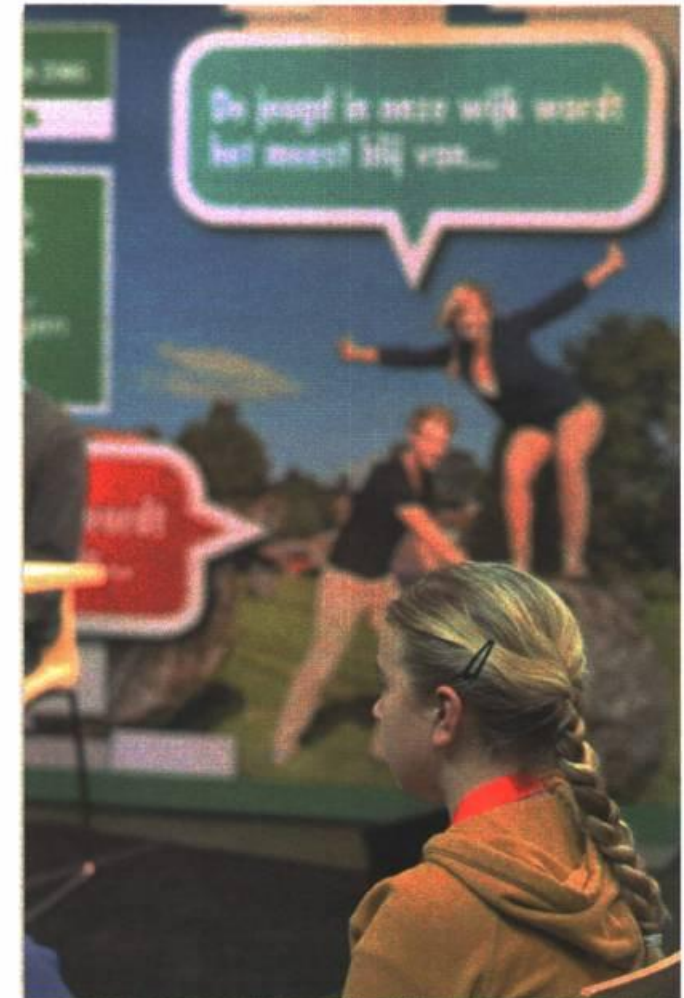
We hebben ook het proces van beoordeling en de manier van werken van de gemeente onderzocht. Onderliggende vraag hierbij was, 'Hoe transformatief is de gemeente?' De indieners zijn over het algemeen erg tevreden over het proces van indienen.

De beslisteams hadden in de verschillende wijken een verschillende samenstelling (ambtenaren, burgers, professionals). In enkele wijken maakten jongeren deel uit van het beslisteam, maar in andere wijken bleek het moeilijk deze bij het beslisteam te betrekken. Door de krappe planning was er voor initiatiefnemers weinig tijd voor het maken van een voorstel. Indieners geven aan graag ondersteuning te krijgen bij het uitwerken van een initiatief.

Voor de doorontwikkeling van Wijken voor Jeugd zijn voor het proces van beoordeling drie vragen van belang:

- In hoeverre beantwoordt een project aan de aan de geformuleerde succesfactoren?
- Tot welke doelgroepen richt je je met de werving met betrekking tot indienen van initiatieven?
- In hoeverre wil je als gemeente c.q. beslisteam op deze twee aspecten sturen?

De samenvattende conclusie die getrokken kan worden is: Het loont om zich als gemeente transformatief op te stellen, meer autonomie aan de basis te geven en initiatieven op te halen bij verschillende partijen (burgers, professionals en organisaties). Dit resulteert in een gevarieerd scala van initiatieven met verschillende doelstellingen. Tevens heeft het proces van Wijken voor Jeugd geleid tot een beter inzicht in de rol van de gemeente.

1 Inleiding

1.1 De nieuwe Jeugdwet

In het begin van 2014 is de Jeugdwet door de politiek vastgesteld. In de Jeugdwet is vastgelegd dat per 1 januari 2015 de gemeenten verantwoordelijk werden voor alle vormen van jeugdhulp, de kinderscherming, de jeugdreclassering en het instellen van een Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). In de Jeugdwet is opgenomen dat gemeenten onderling moeten samenwerken op het gebied van de jeugdzorg. In de provincie Groningen zijn de 23 gemeenten samen opgetrokken om tot een effectief jeugdzorgbeleid te komen.

De Groninger gemeenten hebben samen met een aantal aanbieders, de provincie en zorgverzekeraars het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) opgesteld. In dit arrangement is een aantal afspraken gemaakt over de continuïteit en transformatie van de zorg. Eén van de gemaakte afspraken was dat drie procent van het totale budget wordt besteed aan het versterken van de 'voorkant' van de zorg. De gemeenten gaan hiervoor de eigen kracht van burgers stimuleren en preventie en vroegsignalering versterken.

1.2 Wijken voor jeugd

Binnen de gemeente Groningen is er voor gekozen om van het grootste deel van de drie procent van het gemeentelijke budget voor de jeugdzorg het project 'Wijken voor Jeugd' op te zetten. Binnen dit project worden initiatieven gestimuleerd die zouden moeten bijdragen aan de voorkant van de jeugdzorg. Daarnaast is het project gebruikt voor het transformeren van de aanpak vanuit de gemeente. Het streven was om de verdeling en besteding van het budget zoveel mogelijk vanuit de samenleving te laten plaatsvinden.

Medio 2015 is er vanuit de gemeente besloten om de budgetten voor Wijken voor Jeugd via de gemeentelijke WIJ-teams te verdelen. Elk van de elf WIJ-teams kreeg een deel van het budget. Daarnaast werd een deel van het budget vrijgemaakt voor het honoreren van stedelijke initiatieven. Binnen de WIJ-teams en stedelijk zijn beslisteam samengesteld uit ambtenaren, professionals en burgers om te bepalen welke initiatieven vanuit het project gefinancierd gingen worden. Partijen kregen de mogelijkheid om voorstellen in te dienen, die vervolgens door het beslisteam werden beoordeeld. Voorstellen konden worden ingediend door maatschappelijke organisaties, ondernemers, bewoners of een samenwerking tussen dezen.

1.3 Onderzoek

De beslisteam hebben een groot aantal voorstellen ontvangen en hier een keuze uit gemaakt. Om inzicht te krijgen in de voorgestelde initiatieven en het selectieproces heeft de gemeente Breuer Insitute en Onderzoek en Statistiek Groningen gevraagd onderzoek te doen. In dit onderzoek kijken we naar zowel de inhoud van de voorstellen en de achtergrond van de indieners als naar het proces waarmee de voorstellen beoordeeld en geselecteerd zijn. Bovendien belichten we ook de rol van de gemeentelijke organisatie in dit proces.

Met de uitkomsten van dit onderzoek willen we de gemeente een handvat bieden voor zowel het honoreren van initiatieven op het gebied van jeugd in de toekomst en het organiseren van beslissingen dichterbij de burger. In hoofdstuk 2 schetsen we kort een theoretisch kader, waarna we in hoofdstuk 3 dieper in gaan op de initiatieven en hun indieners.

In hoofdstuk 4 tot en met 6 worden het proces van beslissen en de transformatie van de werkwijze binnen de gemeente besproken.

1.4 Onderzoeksmethoden

De gegevens voor dit onderzoek zijn op verschillende manieren verzameld. Voor de gegevens over de voorstellen en de uitgevoerde initiatieven is een studie gedaan van alle ingediende (papieren) voorstellen. De initiatieven zijn vervolgens gecategoriseerd binnen een aantal dimensies die we voor dit onderzoek relevant achten. Daarnaast is een aantal van de initiatiefnemers telefonisch geïnterviewd over hun voorstel, de manier waarop de beslisteams met hun voorstel zijn omgegaan en hoe uiteindelijk het initiatief tot stand is gekomen.

Om het proces van beslissen en de kanteling binnen de gemeente te bestuderen hebben we een aantal bijeenkomsten georganiseerd. Zo zijn er een aantal sessies geweest met medewerkers van de gemeente en de WIJ-teams waarin een beeld werd gevormd van de gang van zaken achter de schermen en binnen deze teams. Daarnaast zijn er groepsgesprekken gevoerd met de leden van enkele beslisteams, om een beeld te krijgen van het proces binnen deze teams in verschillende wijken binnen de gemeente.

Ter afsluiting van het project Wijken voor Jeugd werd een aantal talkshows georganiseerd waarin de initiatiefnemers hun plannen en resultaten mochten presenteren. Kinderen die aan de initiatieven hebben meegedaan kregen de kans om te laten zien wat ze geleerd hadden of te vertellen wat zij hadden beleefd.

Omdat veel van de initiatieven ten tijde van het onderzoek net waren gestart of nog zelfs moesten starten, geven wij in dit onderzoek geen beeld van de resultaten van het project Wijken voor Jeugd.

Talkshow

Ter afsluiting van Wijken voor Jeugd is de talkshow Vertel! georganiseerd. Initiatiefnemers konden in de vorm van een moderne TV-talkshow vertellen over hun initiatief. Tussendoor was er tijd voor video's over de initiatieven, zang en dans en hapjes die door kinderen waren gemaakt. In plaats van een geschreven evaluatie en verantwoording konden de initiatiefnemers op een speelse manier vertellen over hun initiatief en hun ervaringen met Wijken voor Jeugd. De talkshows werden in verschillende locaties verdeeld over de stad gehouden. De bijeenkomsten werden bijgewoond door jongeren uit de buurt, initiatiefnemers, bewoners en medewerkers van de gemeente en de WIJ-teams. Ook waren er kinderen aanwezig die mochten laten zien wat ze geleerd hadden binnen de verschillende initiatieven.

2 Achtergrond van het onderzoek

Vanaf januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk geworden voor de jeugdzorg. Binnen de provincie Groningen hebben de 23 gemeenten in het Regionaal transitie Arrangement (RTA) afspraken gemaakt over de transformatie van de jeugdzorg. Hierin is onder andere afgesproken dat gemeenten effectiever en efficiënter met de middelen voor de jeugdzorg om willen gaan. Hiervoor is het Groninger Functioneel Model ontwikkeld, waarin de doelen van deze transformatie worden omschreven: De jeugdzorg moet via korte lijnen te bereiken zijn en de tweedelijns zorg moet zoveel mogelijk worden ontzien. In het Groninger Functioneel Model wordt gesproken over drie niveaus van jeugdzorg:

1. De basiszorg ('het gewone opgroeien en opvoeden')
2. De flexibele zorg (ondersteuning)
3. Gespecialiseerde zorg.

De gemeenten hebben afgesproken van het volledige budget voor de jeugdzorg in 2015 drie procent te reserveren om niveau 1 ('het voorliggende veld') te versterken. Het doel van het investeren in het voorliggende veld is zo de toegang tot niveaus 2 en 3 te verminderen. Met name de toegang tot de dure, complexe, tweedelijns zorg wil men terugdringen. In het Groninger Functioneel Model spreekt men over het 'voorkomen en het vroeg signaleren van problemen in de opvoeding en psychische problemen'.

In de gemeente Groningen is van de drie procent van het budget (ongeveer 1,4 miljoen euro) het project 'Wijken voor Jeugd' opgezet. Hierin worden initiatieven gefinancierd die niveau 1 van het Groninger Functioneel Model moeten versterken. De focus ligt hierbij op het versterken van de participatie en talentontwikkeling van de jeugd en de sociale samenhang in de buurt.

2.1 Theoretisch kader

In onderzoek wordt een sterke sociale samenhang -vaak benoemd als sociaal kapitaal- genoemd als een beschermende factor tegen het ontstaan van psychische problemen. Dit geldt in sterke mate voor kinderen (Ferguson, 2006; Putnam, 2000). Ook de steun en sociale samenhang binnen een gezin zijn van belang voor het gezond opgroeien van een kind. Opgroeien in een gezin met weinig steun en warmte zorgt voor een grote kans op risicogedrag en gezondheidsproblemen (Repetti et al., 2002).

Mischa de Winter ziet een belangrijke rol voor de sociale omgeving in de opvoeding van kinderen. Hij spreekt hierbij over de pedagogische civil society (De Winter, 2011). In een sterke pedagogische civil society zijn burgers betrokken bij de opvoeding van kinderen in hun omgeving en maken opvoeders gebruik van hun sociale netwerk bij de opvoeding.

Landelijk is er een ontwikkeling gaande waarin gemeenten meer inzetten op de pedagogische civil society. Gemeenten hopen te bewerkstelligen dat de opvoedkracht van burgers versterkt wordt en daarmee het gebruik van geïnstitutionaliseerde zorg afneemt. In de gemeente Ede is bijvoorbeeld beleid opgezet waarin sterk wordt ingezet op het versterken van de 'civil society' (NJI, 2015). In de gemeente Groningen is deelgenomen aan het project 'allemaal opvoeders', waarin bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Beijum een huiskamer is ingericht waar ouders informatie kunnen krijgen en elkaar kunnen ontmoeten.

De inzet op de pedagogische civil society is een breuk met de veel gehanteerde zienswijze waarin de nadruk wordt gelegd op afwijkend gedrag op individueel niveau. In de pedagogische civil society is er aandacht voor de context en wordt er ingezet op positieve ontwikkeling voor iedereen. Ook Wijken voor Jeugd is binnen deze context opgezet. Initiatieven die nadruk leggen op het versterken van deze pedagogische civil society zouden volgens deze theorie bijdragen aan het gebruik van niveaus 2 en 3 van het Groninger Functioneel model. Hierbij valt te denken aan activiteiten op het gebied van ontmoeten, opvoedkracht en burgerschap.

Sociale samenhang binnen de pedagogische civil society heeft natuurlijk niet alleen betrekking op het sociale netwerk van de kinderen. Ook de sociale relaties van ouders spelen hierin een belangrijke rol. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat de mate van participatie en de sociale relaties van de ouders sterk samenhangen met de maatschappelijke kansen van kinderen (Ferguson, 2006; Grant et al. 2005; Furstenberg & Hughes, 1995).

Het sociale kapitaal van de ouders zorgt ervoor dat hun opvoedkracht versterkt wordt en de kinderen zich beter ontwikkelen. Dit betekent dat initiatieven binnen Wijken voor Jeugd ook een belangrijke bijdrage kunnen bieden voor de jeugd als er gefocust wordt op het sociale netwerk van ouders.

Naast de invloed van sociale samenhang, zijn er specifieke factoren te benoemen die samenhangen met de kans van kinderen om in aanraking met jeugdzorg te komen. Kinderen die opgroeien in een eenoudergezin lopen bijvoorbeeld aanzienlijk meer risico op psychische problemen (Van der Linden et al., 2003). Hetzelfde geldt voor kinderen die opgroeien in een buurt met een lage gemiddelde sociaaleconomische status (Drukker et al., 2005). Zelfs als er gecontroleerd wordt voor de sociaaleconomische status van het gezin, blijft een kind in een achterstandsbuurt meer risico lopen op psychi-

sche problemen (Van der Linden et al., 2003). Inzetten in buurten met de grootste problemen of initiatieven ontwikkelen voor risicogroepen kan daarom erg zinvol zijn.

Vaak worden emotionele en psychische problemen bij mensen vooraf gegaan door negatieve gebeurtenissen in het leven, zoals financiële problemen, mishandeling of relatieproblemen (Kessler, 1997; Kendler et al. 1999). Ook voor kinderen zijn negatieve gebeurtenissen, zoals gepest worden, ouders die gaan scheiden of een agressief incident, sterk van invloed op de kans om psychische problemen te krijgen (Compas, 1987; Grant et al., 2006). Het hebben van goede sociale competenties en copingvaardigheden beschermen jongeren hier tegen (Grant et al., 2006). Het trainen van deze vaardigheden kan jongeren weerbaar maken en de ontwikkeling versterken. Initiatieven binnen Wijken voor Jeugd die zich specifiek richten op het versterken van deze vaardigheden van jongeren kunnen daarom bijdragen aan de afname van het zorggebruik onder de jeugd.

Niet alleen deze specifieke vaardigheden zijn belangrijk voor kinderen. Algemene vaardigheden en het ontwikkelen van talenten zijn zeer waardevol voor kinderen. Het Nederlands Jeugd Instituut noemt in een studie naar talentontwikkeling dat deze (risico)jongeren kan motiveren te gaan leren, sociale bindingen kan versterken en het sociaal kapitaal van de jongeren kan versterken (NJI, 2011).

Eén van de uitgangspunten van Wijken voor Jeugd is dat de nadruk van de initiatieven ook moet liggen op vernieuwing en innovatie. Zowel vanuit de gemeente als maatschappelijke organisaties worden veel diensten en producten aangeboden waar bewoners gebruik van kunnen maken. Zo is er bijvoorbeeld in de wijken Lewenborg en Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk het programma De Vreedzame Wijk aan de gang, waarmee het opvoedingsklimaat en de sociale vaardigheden van kinderen versterkt worden. Initiatieven

in Wijken voor Jeugd kunnen meer bijdragen aan de samenleving als deze aansluiten bij dit soort bestaande projecten. Door burgers ook zelf initiatieven te laten indienen hoopt de gemeente bovendien dat er vernieuwende ideeën vanuit de samenleving tot stand komen.

2.2 Mogelijke succesfactoren

Aan de hand van het hierboven geschetste kader en de uitgangspunten vanuit het Groninger Functioneel Model kunnen we een (niet uitsluitende) lijst opstellen van kenmerken die de kans vergroten dat een initiatief in Wijken voor Jeugd aan het hogere doel (het verminderen van het gebruik in niveau 2 en 3) bijdraagt:

- Een initiatief richt zich op de sociale samenhang en de sociale cohesie binnen een buurt of binnen een gezin.
- Een initiatief richt zich op de opvoedkracht en de sociale participatie van ouders.
- Een initiatief richt zich op buurten met een lagere sociaaleconomische achtergrond, omdat jeugd in deze buurten meer risico lopen op een problemen in hun ontwikkeling.
- Een initiatief focust op een kinderen die in een risicogroep vallen, zoals kinderen die gepest worden of kinderen uit eenoudergezinnen.
- Een initiatief dat kinderen helpt bij het ontwikkelen van coping, sociale vaardigheden of hun talenten.

3 De voorgestelde initiatieven

Vanuit de gemeente Groningen is in totaal € 1.434.000 beschikbaar gekomen voor initiatieven binnen het project Wijken voor Jeugd. Eén derde van dit geld is gereserveerd voor stedelijke initiatieven. De overige twee derden zijn onder de WIJ-wijken verdeeld. Alle elf wijken hebben een basisbedrag van 40.000 euro gekregen. Het resterende deel is verdeeld over de wijken naar rato het aantal kinderen en jongeren tot 18 jaar in de wijk met daarbij een wegingsfactor die is bepaald door de zorgconsumptie van jeugdGGZ en Jeugdzorg per wijk. Het idee hier achter is om in wijken waar de kans op problematiek het grootste is de meeste ruimte te bieden aan initiatieven.

3.1 Initiatieven

In totaal zijn 181 voorstellen ingediend voor een totaal bedrag van €2.606.290. Op het moment dat wij de analyse deden (december 2015) waren er 109 voorstellen goedgekeurd voor een bedrag van €1.137.709. Over 15 voorstellen was de gemeente nog in dialoog en 58 voorstellen zijn afgewezen. Op dat moment was 60 procent van de voorstellen goedgekeurd voor een gemiddeld bedrag per initiatief van iets meer dan 10.000 euro.

Kanttekening: onder de 181 voorstellen bevinden zich dubbele voorstellen. Een aantal voorstellen zijn namelijk in meerdere wijken ingediend. We tellen in deze rapportage al deze voorstellen mee.

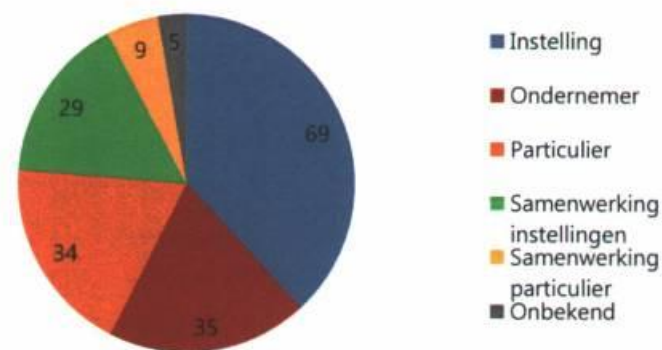
We zullen nu als eerste ingaan op de achtergrond van de voorstellen die ingediend zijn. Hierna gaan we door op de voorstellen die goedgekeurd zijn en derhalve in 2015 of 2016 zijn uitgevoerd of nog uitgevoerd zullen worden.

3.2 Achtergrond indieners

We hebben de achtergrond van de indieners verdeeld in 6 categorieën: instellingen, ondernemers, particulieren, samenwerking instellingen, samenwerking particulier en onbekend. Onder instellingen verstaan we met name bekende organisaties op het gebied van zorg en welzijn zoals de Maatschappelijk Juridische Dienstverlening (MJD), Elker (jeugd- en opvoedhulp). Ook buurthuizen en werkgroepen vallen binnen deze categorie. We spreken over ondernemers als het gaat over (eenmans)bedrijven die in een voorstel hun eigen diensten aanbieden. Particulieren zijn wijkbewoners of initiatiefnemers die niet aan een organisatie gekoppeld zijn.

Samenwerkingen tussen instellingen betreft de samenwerking tussen twee of meer maatschappelijke instellingen. Onder samenwerking particulier verstaan we een wijkbewoner die samenwerkt met een instelling of meerdere instellingen. In de onderstaande figuur is te zien de verdeling is van de achtergrond van alle indieners van de voorstellen.

Aantal voorstellen naar achtergrond indieners

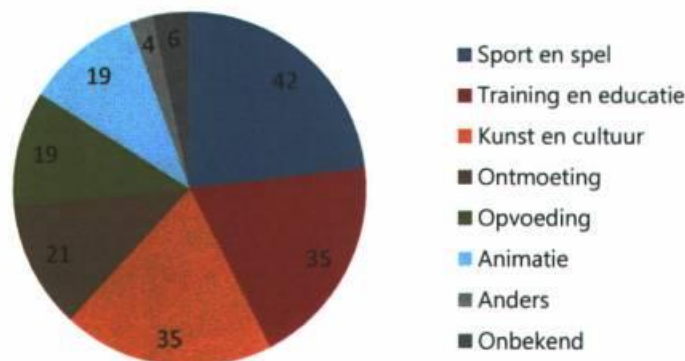

De meeste voorstellen (38%) zijn ingediend door instellingen. Eveneens 38 procent van de voorstellen is ingediend door een ondernemer of een particuliere aanvrager (veelal buurtbewoners). De overige voorstellen zijn met name samenwerkingen tussen instellingen of tussen een particuliere aanvrager en een instelling. Als we alle categorieën bij elkaar optellen is bij ruim de helft (59 procent) van de ingediende voorstellen een instelling betrokken geweest.

3.3 Onderwerp initiatieven

Voor de onderwerpen van de voorstellen hebben we eveneens een indeling gemaakt. Veel voorstellen zijn divers en laten zich moeilijk categoriseren, maar op deze manier willen we toch inzicht geven in het soort voorstellen dat er ingediend is. We onderscheiden de volgende categorieën: sport en spel, training en educatie, kunst en cultuur, ontmoeting, opvoeding, animatie, anders en onbekend. Vanuit de theorie lijken vooral initiatieven op het gebied van ontmoeting, opvoeding en training en educatie interessant. Omdat er echter veel diversiteit is in de initiatieven zullen we een aantal initiatieven later wat meer uitlichten. In onderstaande figuur is te zien hoeveel voorstellen er per categorie zijn ingediend.

Aantal voorstellen naar onderwerp

Talentontwikkeling

Een aantal initiatieven die binnen Wijken voor Jeugd zijn voorgesteld richten zich op het ontwikkelen van talent van jongeren. The Voice of... bood jongeren bijvoorbeeld de mogelijkheid om hun zangtalent te laten blijken, net zoals ze dat elke week op televisie kunnen zien. Ook de kookwedstrijden die zo veelvuldig op tv zijn worden in het klein nagespeeld: Bij MasterChef en de Kookclub leren de kinderen koken en worden ze bewust gemaakt van voedsel en eetgewoonten.

Bijna een kwart van de voorstellen valt onder de categorie sport en spel (23%). Deze voorstellen betreffen vooral speeltoestellen of sportactiviteiten. Een voorbeeld is een fitnessruimte met begeleiding of de aankleding van spelcontainers. Ongeveer 20 procent van de voorstellen betreft training en educatie. Onder deze categorie vallen voorstellen die zich richten op school of het leren van een nieuwe vaardigheid. Bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding, een mentorprogramma, taal- of EHBO-cursus of voorlichting over pesten. Veel voorstellen in deze categorie richten zich op talentontwikkeling van de jeugd.

Eveneens ongeveer 20 procent van voorstellen bevindt zich in de categorie kunst en cultuur. Deze categorie bevat een spectrum aan activiteiten gericht op bijvoorbeeld koken, muziek en dans. Iets minder voorstellen (12%) richten zich op ontmoeting. Onder ontmoeting verstaan wij initiatieven die zich richten op sociale activiteiten waarbij mensen elkaar kunnen ontmoeten. Bijvoorbeeld de aanleg van een kampvuurplek, een meidenclub of het gezamenlijk klussen aan een jeugdruimte.

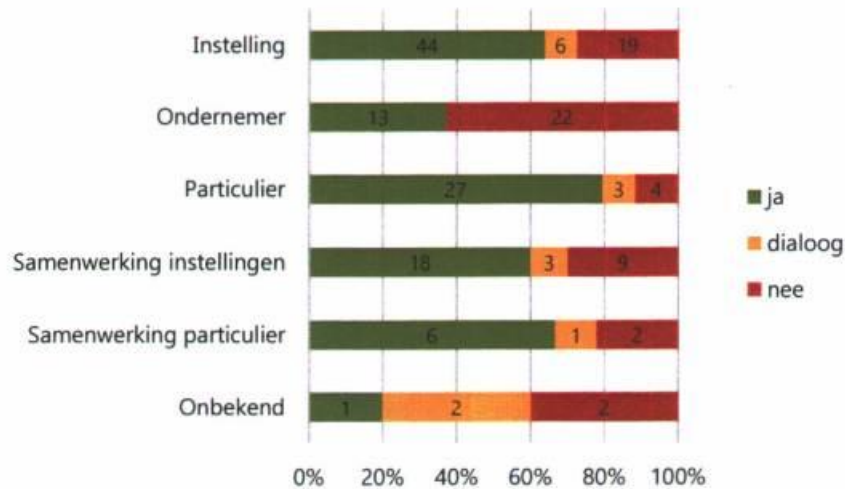
De categorie opvoeding bevat voorstellen gericht op de training en ondersteuning van ouders, om zo de opvoedkracht van ouders te versterken. Dit betreft bijvoorbeeld begeleiding voor jonge moeders of naschoolse opvang voor allochtone kinderen. In totaal valt 10 procent van de voorstellen onder

deze categorie. In veel gevallen ligt de nadruk op ouders in risicogroepen, zoals minima of alleenstaande ouders. Initiatieven in deze categorie kunnen goed aansluiten bij de in hoofdstuk 2 genoemde succesfactoren voor initiatieven.

Voorstellen op het gebied van animatie zijn gericht op vermaak, bijvoorbeeld een uitstapje naar Plopsaland of Walibi, een spooktocht of een workshop van het circus. Tien procent van de voorstellen richt zich op animatie. Veel initiatieven op het gebied van animatie staan echter ook in het teken van samenwerking en ontmoeting.

Onder de categorie 'anders' vallen voorstellen die wij niet onder een andere categorie onder konden brengen, zoals 100 nieuwe stoelen voor een venschool, het maken van een magazine over vrijwilligers, een brede wijkconferentie en de verhuizing van een kledingruilwinkel.

Status van voorstellen per soort indiener (december 2015)

Opvoedkracht: Zo vader, zo kind

Vaders en kinderen hebben vaak een moeilijke band. Mankracht is een project dat is opgezet om de participatie van mannen in de samenleving te versterken. Vanuit Mankracht is dit initiatief gestart om activiteiten te ontwikkelen voor deze mannen en hun kinderen. Vaders, veel alleenstaand en in sociaal isolement, gaan binnen 'Zo vader, zo kind' met hun kinderen aan de slag om samen wat te ontwikkelen. Zo komen ze in contact met andere vaders, versterkt het contact met hun kind en worden ze meer betrokken bij de opvoeding.

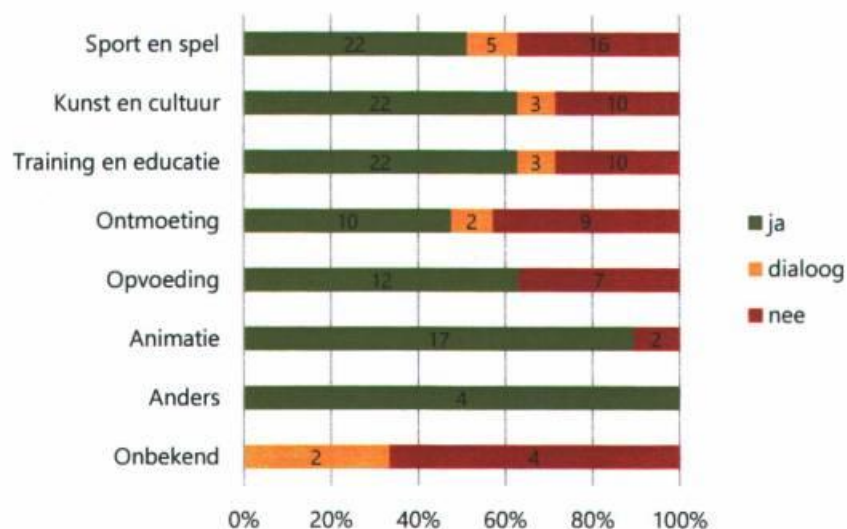
3.4 Goedgekeurde voorstellen

In deze paragraaf gaan we in op de voorstellen die goedgekeurd zijn en derhalve uitgevoerd zijn of in de toekomst nog uitgevoerd zullen worden. Op het moment dat wij de analyse deden waren er 109 van de 181 voorstellen goedgekeurd, dit komt neer op 60 procent van het totaal.

In de figuur links is te zien hoeveel voorstellen goedgekeurd zijn afgezet tegen de achtergrond van de indieners. Rond de 60 procent van de voorstellen waar instellingen bij betrokken zijn geweest (al dan niet in samenwerking) is goedgekeurd. Particulieren hebben relatief vaker goedkeuring gekregen; bijna 80 procent van de voorstellen die door particulieren zijn ingediend is goedgekeurd. Ondernemers hebben in verhouding vaker een afwijzing gekregen; iets minder dan 40 procent van de voorstellen van ondernemers is goedgekeurd.

In onderstaande figuur is te zien hoeveel voorstellen per onderwerp van het voorstel zijn goedgekeurd. Gemiddeld genomen is ongeveer 60 procent van de voorstellen goedgekeurd. Alleen bij de categorieën sport en spel en ontmoeting ligt dit lager. Van de voorstellen die vallen onder animatie zijn er in vergelijking met de overige categorieën veel goedgekeurd, namelijk 90 procent.

Status van de voorstellen per onderwerp (december 2015)

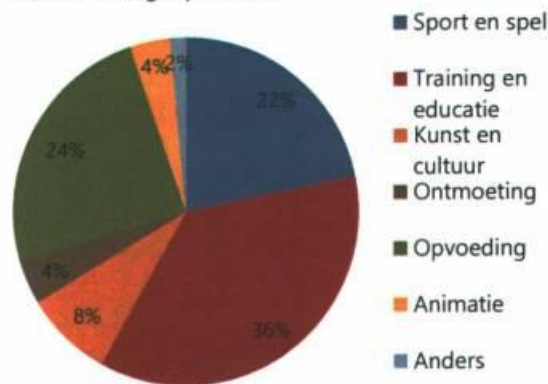

Wat betreft de aantallen zijn uiteindelijk evenveel voorstellen goedgekeurd op de onderwerpen Sport en spel, Kunst en cultuur en Training en educatie, namelijk 22. Binnen de andere categorieën waren dit er minder, ondanks dat er een groter deel van is toegekend. In de volgende paragraaf kijken we naast de aantallen ook naar de bijbehorende bedragen die aan de initiatieven zijn toegekend.

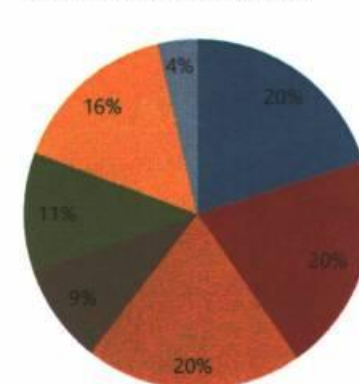
3.5 Gebruik van het budget

Het totale budget van de 109 voorstellen die goedgekeurd zijn is €1.137.709. Het gemiddelde budget per initiatief bedraagt 10.438 euro. Het budget verschilt echter sterk per voorstel. In de figuur hiernaast hebben we het aantal goedgekeurde voorstellen per onderwerp afgezet tegen het budget wat hier tegenover staat.

Gebruikt budget per soort

Aantal initiatieven naar soort

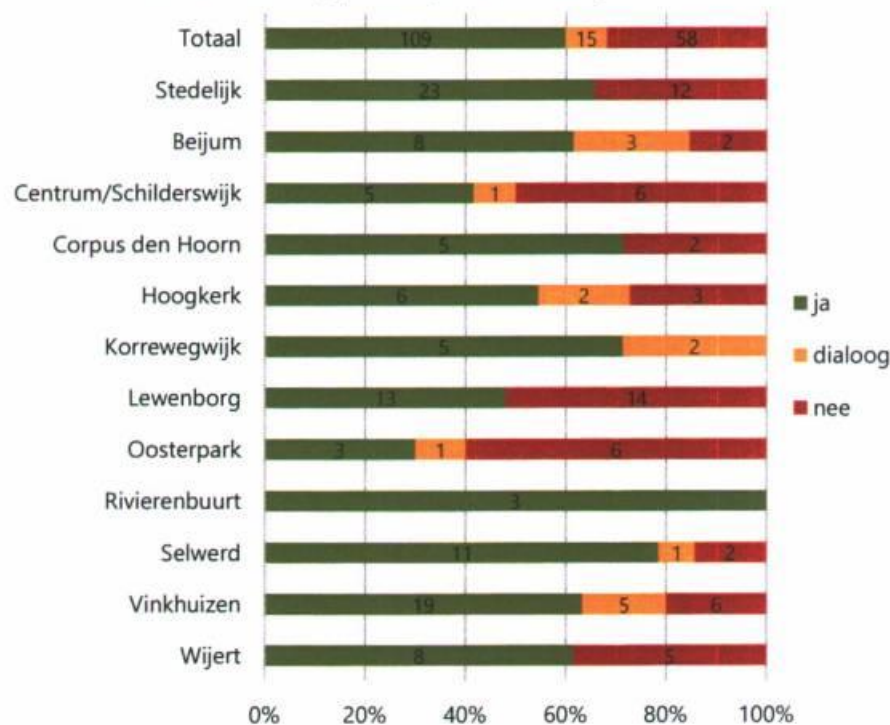
Als we kijken naar het aantal voorstellen, dan zijn er veel voorstellen toegekend op het gebied van sport en spel, training en educatie en kunst en cultuur. Samen vormen deze voorstellen 60 procent van alle goedgekeurde voorstellen. Echter, als we het budget bekijken dan zien we dat de categorieën training en educatie en opvoeding relatief meer budget hebben gekregen dan de voorstellen uit de andere categorieën. De voorstellen in deze categorieën hebben gemiddeld genomen een hoger budget. De categorie animatie daarentegen heeft gemiddeld een laag budget.

Aan de categorie sport en spel wordt ruim twintig procent van het budget van Wijken voor Jeugd besteed. Kijken we wat nauwer naar deze initiatieven dan valt op dat meer dan tachtig procent van deze financiering is gebruikt voor materialen (ongeveer € 300.000). Hierbij kan gedacht worden aan het herinrichten van een park, het plaatsen van speeltoestellen of het aanleggen van sportvelden.

3.6 Initiatieven per wijk

In elk van de WJ-gebieden binnen de gemeente Groningen zijn initiatieven door een beslisteam beoordeeld. Daarnaast was er een stedelijk beslisteam. In onderstaande figuur staat de toekenning per gebied binnen de stad. Zoals te zien is verschillen de aantallen initiatieven per gebied enorm. In Corpus den Hoorn en de Rivierenbuurt zijn er bijvoorbeeld erg weinig voorstellen ingediend, terwijl er in Lewenborg en Vinkhuizen meer dan 25 voorstellen zijn ingediend. Gemiddeld is per wijk zo'n 60 procent van de voorstellen goedgekeurd. In het centrum, de Oosterpark en Lewenborg waren er iets meer afwijzingen en in de Rivierenbuurt, de Korrewegwijk en Selwerd iets meer toekenningen.

Aantal initiatieven en toekenning per WJ-gebied en stedelijk (december 2015)

3.7 Aansluiting bij succesfactoren

In hoofdstuk 2 zijn vanuit de theorie een aantal factoren genoemd die bij kunnen dragen aan de effectiviteit van een initiatief met betrekking tot het hogere doel van Wijken voor Jeugd (verminderen van zorggebruik). Nu is natuurlijk de vraag in hoeverre de voorgestelde initiatieven bij deze succesfactoren aansluiten. Veel van de initiatieven richten zich specifiek op kinderen, maar ook een deel richt zich meer op algehele activiteiten binnen de buurt. Ongeveer twee derde van de initiatieven richt zich specifiek op de jeugd, waar dit bij veel van de andere initiatieven minder duidelijk is.

In veel van de voorstellen van de initiatieven komt naar voren dat men nadenkt over de sociale samenhang en binding in de wijk. 4 op de 10 van de voorstellen richt zich op deze verbinding, die mogelijk bijdraagt aan de sociale cohesie binnen een buurt of een gezin. Deze initiatieven richten zich met name op het in contact brengen van buurtbewoners, ouders en kinderen met elkaar. Voorbeelden hiervan zijn buurtfeesten en activiteiten voor kinderen waarbij buurtbewoners betrokken worden. Opvallend is dat de helft van deze initiatieven door buurtbewoners zelf is ingediend. Het budget dat voor al deze initiatieven is gebruikt is met ruim 150.000 euro relatief laag.

Naast initiatieven die gericht zijn op sociale samenhang was een belangrijke succesfactor de aandacht voor de opvoedkracht van de ouders. We zien een aantal initiatieven die duidelijk de nadruk leggen op ouders en de relatie die zij hebben met hun kind. Er zijn voor zowel vaders als moeders initiatieven die specifiek op hen gericht zijn.

Een andere succesfactor die we vanuit de literatuur zien is dat initiatieven gericht zijn op buurten met een lagere sociaaleconomische achtergrond. Dit is bij individuele initiatieven niet te beoordelen, maar bij de verdeling van de budgetten van het project Wijken voor Jeugd is hier vanuit de gemeente rekening mee gehouden. Een groter deel van het budget is gegaan naar

wijken waar meer jeugd woont en waar meer gebruik wordt gemaakt van jeugdzorg.

Ongeveer een kwart van de initiatieven richt zich op kinderen of jongeren die in een risicogroep vallen. Dit is een van de genoemde succesfactoren. Voorbeelden van risicogroepen zijn: kinderen uit eenoudergezinnen, kinderen uit gezinnen met lagere inkomens en jongeren die gestopt zijn met hun opleiding. De meeste van deze initiatieven komen van instellingen. Het budget wat aan initiatieven gericht op risicogroepen toegekend is, is ongeveer 600.000 euro.

Als laatste succesfactor noemen we in hoofdstuk 2 initiatieven die gericht zijn op de ontwikkeling van sociale vaardigheden of talenten van kinderen. Bijna een derde van de initiatieven richt zich op talentontwikkeling en/of sociale vaardigheden. Deze initiatieven komen vanuit verschillend hoeken; zowel instellingen als ondernemers als ook particulieren (buurtbewoners) hebben initiatieven op dit vlak ingediend. Het totale budget wat naar initiatieven die zich hierop richten is gegaan, is ongeveer 300.000 euro.

Als we de achtergrond van de indieners met de succesfactoren bekijken, zien we dat instellingen zich richten op sociale cohesie, risicogroepen en talentontwikkeling (en sociale vaardigheden). De initiatieven van buurtbewoners richten zich met name op sociale cohesie, maar ook op talentontwikkeling.

In paragraaf 3.5 benoemen we dat een aanzienlijk deel van het budget uitgegeven is aan materialen voor sport en spel. Het is voor deze materialen lastig te bepalen in hoeverre deze bijdragen aan sociale cohesie in de wijk of andere van de genoemde succesfactoren uit hoofdstuk 2.

Risicogroep: De Gezinsklas

Het initiatief de Gezinsklas wordt georganiseerd rond kinderen met gedragsproblemen op basisscholen. In een speelse setting onder professionele begeleiding komen deze kinderen samen met hun ouders en leerkrachten samen. Het doel is om de kinderen langer binnen het regulier onderwijs te houden en de relatie tussen het kind, de ouders en leerkracht te versterken. Bij een drietal scholen zijn er groepen gestart, maar door het succes zijn er plannen om dit uit te breiden naar een totaal van acht groepen.

4 De indieners aan het woord

Om de gang van zaken binnen de verschillende wijken in kaart te brengen hebben wij op verschillende manieren informatie verzameld. We hebben met een aantal indieners van de voorstellen telefonische interviews gedaan om hun mening over de gang van zaken te vragen. In deze interviews hebben we vragen gesteld over hun beeld bij Wijken voor Jeugd, de achtergrond en doelen van het project en hoe het proces is gegaan. In dit hoofdstuk gaan we in op de mening van de indieners.

In totaal zijn er interviews geweest met 45 indieners van initiatieven verspreid over de gehele stad. Ook zijn er indieners van stedelijke initiatieven gesproken. We hebben zowel particulieren, ondernemers, instellingen als contactpersonen van samenwerkingen gesproken.

4.1 Doelen van Wijken voor Jeugd

Wijken voor Jeugd is opgezet als project om de toegang naar de jeugdzorg te verminderen en het voorliggend veld te versterken (hoofdstuk 2). In de interviews met de indieners van de initiatieven hebben we gevraagd naar hun kennis van de indieners met de uiteindelijke doelen van het project. Over het algemeen geven de meeste indieners aan duidelijk voor ogen te hebben waar Wijken voor Jeugd toe dient. Zij noemen als belangrijkste doelen het voorkomen dat jongeren in de hulpverlening terecht komen en het versterken van actieve betrokkenheid in de buurt. Ook menen zij dat Wijken voor Jeugd bedoeld is om lokale activiteiten te ontplooiën met beperkte middelen.

Veel indieners geven aan dat zij met hun eigen initiatief de sociale cohesie en de binding in de buurt willen versterken. Dit sluit nauw aan bij wat wij in

hoofdstuk 2 uit de literatuur hebben vastgesteld. Ook noemen de indieners vaak dat zij willen dat jongeren plezier hebben en de geboden activiteiten leuk vinden. Zoals één van de indieners het omschrijft:

“Integratie, plezier en betrokkenheid werken preventief en positief.”

Andere onderwerpen waar Wijken voor Jeugd volgens de indieners aan bij draagt zijn de talentontwikkeling van de jeugd, hun leefstijl verbeteren en het versterken van de gevoelens van verantwoordelijkheid onder jongeren.

Niet alle initiatieven zijn gericht op jongeren. Er is ook een aantal initiatieven gericht op de ouders, leerkrachten of op de hele buurt. Deze initiatieven richten zich op het gezamenlijk helpen van de jongeren, de binding in de buurt of het ondersteunen van de verzorgers van jongeren. Eén respondent noemt het volgende over het door hem voorgestelde initiatief:

“Jonge ouders begeleiden en praktische ondersteuning bieden, zodat hun kinderen niet buiten de boot gaan vallen.”

4.2 Innovatieve initiatieven

Eén van de doelen van Wijken voor Jeugd is dat er ruimte gegeven wordt voor innovatieve initiatieven. Omdat dit lastig te beoordelen is, hebben we in de interviews in eerste instantie de indieners zelf gevraagd hoe vernieuwend zij hun project vinden. Gemiddeld geven de mensen die wij gesproken hebben hun initiatieven 7,4 op een schaal van 1 tot 10. Slechts een enkeling heeft een onvoldoende gegeven, de meeste mensen gaven een 7 of een 8.

De vraag is nu waarom de indieners hun eigen initiatieven vernieuwend vinden. Een aantal indieners geeft aan dat zij jongeren betrekken bij hun project of dat de voorgestelde activiteiten wensen zijn van jongeren zelf.

"De jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor de keuzes van de activiteiten en de organisatie."

Bij enkele initiatieven wordt de betrokkenheid breder getrokken en zijn ook de bewoners van de wijk betrokken. Mede hierdoor worden volgens de indieners mensen (of jongeren) bereikt die normaal niet worden bereikt. Ook noemen veel indieners dat door dit project de samenwerking of verbinding wordt gezocht tussen verschillende partijen.

Ondernemers en samenwerkingen tussen instellingen geven gemiddeld een hoger cijfer dan particulieren en instellingen (zonder samenwerking). Met name ondernemers scoren hoger, zij geven hun initiatieven gemiddeld een 8,4.

Naast innovatie hebben we de indieners ook gevraagd in hoeverre hun initiatief aanvullend is voor het bestaande aanbod in de wijk. Ook op deze vraag konden de indieners een rapportcijfer geven. Gemiddeld geven zij hun initiatief hiervoor een 8,1. Waarom de initiatieven aanvullend zijn voor het bestaande aanbod in de wijk, heeft volgens veel indieners te maken met het feit dat het jongeren van de straat houdt. De activiteiten die geboden worden zorgen er volgens de respondenten voor dat jongeren niet op straat rondhangen en overlast veroorzaken. Daarnaast is er niet overal de mogelijkheid voor jongeren om elkaar te ontmoeten, een aantal ingediende initiatieven bieden deze plek wel.

Als laatste belangrijk punt noemen de indieners dat met name risicogroepen, jongeren en ouders met bijvoorbeeld een lager inkomen en een lagere sociale klasse, bereikt worden met de initiatieven in de wijk.

Ook hierbij zien we dat ondernemers hun initiatieven hoge cijfers geven, alle indieners die we gesproken hebben gaven hun voorstel een 10. Ook instelling geven met een 8,5 gemiddeld een hoger cijfer dan bijvoorbeeld samenwerkingen of particulieren.

4.3 Financiering

We hebben de indieners ook gevraagd hoe noodzakelijk de financiering was voor hun initiatief. De meeste indieners (65 procent) geven aan dat hun initiatief niet van de grond was gekomen zonder Wijken voor Jeugd. De grootste invloed van Wijken voor Jeugd is volgens de indieners geweest dat hun project nu versneld van de grond is gekomen. Een enkeling geeft ook aan dat het ingediende project mogelijk wel was gelukt, maar dan later. De indieners die aangeven dat de financiering voor het project ook zonder Wijken voor Jeugd was gelukt, geven aan dat zij de financiering waarschijnlijk (deels) ook elders hadden kunnen krijgen.

De indieners die aangeven dat het project (waarschijnlijk) wel van de grond was gekomen zonder de financiering van Wijken voor Jeugd zijn met name de samenwerkingen tussen instellingen. Deze samenwerkingen geven gemiddeld een 5,2 voor de invloed van Wijken voor Jeugd op hun project (op een schaal van 1 tot 10). Instellingen (zonder samenwerking) geven juist aan dat Wijken voor Jeugd erg belangrijk was voor het project, zij geven gemiddeld een cijfer 8,3.

5 Het beoordelingsproces

Informatie over het proces hebben we op verschillende manieren verzameld. In de telefonische interviews is de indieners gevraagd naar hun ervaring over het proces van indienen en de afhandeling. Daarnaast is er gesproken met leden uit de beslisteteams om de gang van zaken binnen het team te kunnen omschrijven. Tevens zijn we aanwezig geweest bij Wijken voor Jeugd on Tour en hebben het als verantwoordingsinstrument geëvalueerd. In dit hoofdstuk zetten we onze bevindingen uit deze gesprekken en de bevindingen van Wijken voor Jeugd on Tour uiteen.

5.1 Indienen van een voorstel

Uit de telefonische interviews met de indieners komt over het algemeen een positief beeld naar voren over het functioneren van het proces van indienen. Zij omschrijven dit als duidelijk, makkelijk en prettig. Ook het ontbreken van regels was voor veel indieners een reden om positief te zijn over dit proces.

Er waren ook indieners die problemen hadden met het aanvragen en daarom hulp hebben ingeschakeld. Deze zijn bijvoorbeeld naar het wijkcentrum of het CJG gegaan om daar hulp te zoeken bij het opstellen van hun voorstel. Daarnaast is er een aantal indieners minder tevreden over het proces, zoals één indiener het verwoordt:

“Te veel gedoe, veel te veel mensen bij betrokken en te complex.”

Een ander punt van kritiek was de korte tijd die er was om het plan in te dienen. Omdat het proces in zeer korte tijd van de grond is gekomen, hadden de indieners ook een relatief korte periode voor het maken van een voorstel.

Over de afhandeling gaf een aantal van de indieners zelfs een compliment, zij waren blij met het snelle proces van beslissen in hun wijk.

De criteria waaraan de aanvraag moest voldoen waren voor de meeste indieners duidelijk. Zo was voor de meeste indieners duidelijk dat er verwacht werd dat zij draagvlak voor hun initiatief moesten hebben onder andere inwoners. Ook de reden van afwijzing of toekenning was voor de meeste mensen duidelijk. De communicatie hierover werd veelal als prettig omschreven.

Met name ondernemers en particulieren hadden moeite met het proces van aanvragen. Instellingen en samenwerkingen vonden het gemakkelijker.

5.2 Het beslisteam

Het proces van Wijken voor Jeugd is met een selectie van zes beslisteteams geëvalueerd. Dit betreft de beslisteteams in de wijken Lewenborg, Vinkhuizen, Oosterparkwijk, De Wijert/Corpus de Hoorn, Korrewegwijk en het stedelijke team. Vervolgens zijn de uitkomsten hiervan tijdens een bijeenkomst in januari 2016 voorgelegd aan en besproken met een brede afvaardiging betrokkenen van de gemeente Groningen. Binnen de evaluatie stonden de volgende items centraal:

- a. Het beslisteam
- b. Procedure
- c. Inhoud
- d. Financiën

De uitkomsten van de groepsinterviews worden in deze rapportage, geanonimiseerd, per onderwerp weergegeven. Elk groepsinterview is afgesloten met een aantal evaluatievragen aan de deelnemers: Wat ging goed, wat kan beter en welke adviezen hebben jullie voor gebiedsgericht werken? De aanvullende feedback hierop vanuit de voornoemde bijeenkomst met betrokkenen van de gemeente Groningen is hierin integraal verwerkt.

a. De samenstelling van het beslisteam

In alle beslisteams waren in ieder geval de volgende partijen vertegenwoordigd: Het WIJ-team (WIJ-manager en professionals), de gemeente (beleid), inwoners en zorg-/welzijnsinstellingen uit de wijk. Het WIJ-team werd veelal vertegenwoordigd door jongerenwerk, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de WIJ-manager

De gemeente is aangehaakt vanuit beleid, Inkoop en Contractering, Monitoring en Subsidies (CMS). Medewerkers CMS en Inkoop hadden een faciliterende rol die door alle partijen als zeer zinvol en prettig werd ervaren.

Met betrekking tot deelname van inwoners uit de wijk zien we grote verschillen. Aan het beslisteam van De Wijert namen zes jongeren deel, die ook een invloedrijke rol hadden in het beoordelen van de ingediende initiatieven. In Vinkhuizen zaten aanvankelijk drie jongeren in het beslisteam. Deze zijn bij het eerste overleg echter al afgehaakt, omdat ze het overleg te technisch vonden. Vervolgens zijn wel alle initiatieven met acht jongeren uit de wijk besproken. Andere beslisteams is het ondanks pogingen daartoe niet gelukt om jongeren direct te betrekken. In de meeste beslisteams zaten één of twee volwassen inwoners uit de wijk. In Vinkhuizen was de wijk daarnaast vertegenwoordigd door de Wijkraad.

Met uitzondering van het beslisteam Vinkhuizen en het stedelijk team, waar het voorzitterschap werd verzorgd door respectievelijk de Wijkraad en het projectteam, waren de WIJ-managers voorzitter van de beslisteams.

b. De procedure

Bij dit onderwerp worden zaken als werving en publiciteit, aanmeldingen, beoordeling, terugkoppeling, ruimte voor inbreng inwoners en rol van de gemeente onder de loep genomen.

Werving en publiciteit: Vanuit het projectteam is er overkoepelend een advertentie in de Groninger Gezinsbode geplaatst over de nieuwe aanpak met Wijken voor Jeugd. Tevens is er op de website van de gemeente aandacht aan geschonken. Daarnaast zijn er door de beslisteams verschillende wijkgerichte instrumenten ingezet om bekendheid te geven aan Wijken voor Jeugd. Dit varieerde van een advertentie in de wijkkrant, een oproep op de wijkwebsite, een advertentie in nieuwsbrieven van scholen, mailingen naar buurtorganisaties (buurtverenigingen, scholen), persoonlijke benadering van 'bekende' ouders en jongeren (De Wijert/Corpus den Hoorn) en scholen tot het flyeren in het winkelcentrum (Vinkhuizen).

Het enthousiasmeren en activeren van bewoners in een wijk als bijvoorbeeld de Korrewegwijk waar bewoners de afgelopen jaren zijn 'platgepamperd' vraagt, volgens een aantal WIJ-managers, veel meer tijd. En professional verwoordt zijn ervaring als volgt:

"Er zijn gesprekken gevoerd met enkele geïnteresseerden en die zijn aan de hand meegenomen om de formulieren in te vullen. Zonder die hulp hadden ze waarschijnlijk geen aanvraag ingediend."

Aanmeldingen: Alle initiatieven kwamen rechtstreeks binnen bij de beslisteams. In een aantal beslisteams werd actief ondersteuning geboden aan de initiatiefnemers op het invullen van de formulieren.

Beoordeling: Bij alle beslisteamts werden de aanvragen door alle teamleden gelezen. Uitzonderingen daarop zijn de jongeren binnen de beslisteamts in De Wijert/Corpus den Hoorn en Vinkhuizen. Jongerenwerkers uit de wijk hebben de aanvragen respectievelijk uitvoerig en in hoofdlijnen met hen doorgenomen. De jongeren gaven aan dat het bespreken en beoordelen van de aanvragen weliswaar veel tijd in beslag nam, maar dat ze zich gelijktijdig ook als volwaardig gesprekspartners behandeld voelden. In alle teams werd gestemd over het al dan niet toekennen van de aanvraag. In de Wijert werd er eerst gestemd door de jongeren, vervolgens door het hele beslisteam. Welke procedure beter werkt of meer effect heeft op de doelstellingen van Wijken voor Jeugd valt buiten de kaders van deze evaluatie.

Terugkoppeling aan aanvragers: Alle indieners zijn schriftelijk geïnformeerd over de uitkomst van het beslisteam mbt hun aanvraag. Hiertoe waren door het projectteam en CMS voorbeeldbrieven ontwikkeld. In een aantal wijken zijn indieners actief benaderd met advies met betrekking tot uitwerken aanvraag, uitbreiding van het plan, aanvullende financiering of met betrekking tot samenwerking zoeken met andere initiatieven in de wijk.

Ruimte voor inbreng inwoners: In alle beslisteamts waren inwoners vertegenwoordigd. De tijd voor het indienen van een aanvraag werd als te kort ervaren door de inwoners die een plan hebben ingediend.

c. Inhoud

Met betrekking tot de inhoud van de voorstellen hebben we bij het beslisteamt gekeken naar de gehanteerde criteria bij de beoordeling van de aanvragen. In meer of mindere mate hebben alle beslisteamts de checklist, aangeleverd door het projectteam en CMS, gehanteerd bij de beoordeling van de projecten. Buurtcohesie, sociale samenhang en participatie worden door verschillende beslisteamts als belangrijkste beoordelingscriteria gezien.

Deze sluiten aan bij de in hoofdstuk 2 omschreven kenmerken van de pedagogische civil society.

Het directe effect in de wijk speelde in het algemeen een centrale rol in de beoordeling: Waar is het initiatief een oplossing voor dan wel een antwoord op? De langetermijn doelstelling -bijdrage leveren aan preventie op intensieve jeugdzorg- werd op moment van beoordeling niet als meetbaar gezien en is daarin niet meegenomen. In de Wijert werd naast de genoemde criteria de betrokkenheid van jongeren en de reikwijdte en toegankelijkheid van het initiatief meegenomen in de beoordeling.

Reactie van een jongere:

“Wij keken bij elk aanvraag naar het aantal inwoners (jongeren en volwassenen) dat kon deelnemen aan het plan. Een plan alleen voor allochtone vrouwen vonden wij geen goed idee.”

d. Financiën

Er staan twee vragen centraal bij het kijken naar de omgang met de financiering in het beslisteamt: Hoe is met het budget omgegaan?; Welke afspraken zijn er over verantwoording van de middelen?

Budget: Het aantal aanvragen en het totale budget wat daarmee gemoeid gaat, laat duidelijke verschillen zien per wijk. In samenwerking met CMS is kritisch gekeken naar de financiering van initiatieven. Sommige initiatieven werden bijvoorbeeld al gesubsidieerd door de gemeente of waren net wegbezuinigd. Ook naar de hoogte van het kostenplaatje is kritisch gekeken. In sommige gevallen resulteerde dat bijvoorbeeld in het advies aan een indiener om zelf, door bijvoorbeeld het organiseren van een nevenactiviteit, een

deel van de financiering te verzorgen. Voor sommige projecten is gebruik gemaakt van co-financiering bijvoorbeeld vanuit Armoedebeleid. In vrijwel alle wijken is het budget uitgenut.

Door de deelnemers aan de interviews werd ook aangegeven dat de achterkant (de backoffice) slecht geregeld was. Een aantal projecten waren ten tijde van de evaluatie (begin 2016) nog niet gestart, omdat het geld nog niet beschikbaar was. Dit gold voor één initiatief zelfs nog tijdens Wijken voor Jeugd on Tour, waar de verantwoording voor de projecten werd afgelegd. Voor een deel bleek dit te zitten in het beleid van de gemeente met betrekking tot het verbod op uitbetaling aan particulieren. Deze financiering moest in deze gevallen via een U-bocht constructie verlopen (veelal via de MJD) en werkte daardoor in sommige situaties vertragend.

Verantwoording: De financiële verantwoording is volgens CMS en Inkoop 'low-key' opgezet. Bedragen boven de 20.000 euro moeten worden verantwoord met een financiële rapportage volgens de algemene subsidieverordening van de gemeente Groningen. Initiatieven met een lager budget konden volstaan met het indienen van facturen. Aanvankelijk bleek deze werkwijze voor veel onrust te zorgen binnen de betrokken afdelingen van de gemeente ("je kunt toch niet zomaar geld weggeven?"). Eén van de reacties:

"Het is toch wel bijzonder dat interne processen als leidraad worden gebruikt voor deze aanpak in plaats van andersom. Je moet de bewoners initiatief laten nemen bij dit soort aanvragen en je eigen geldstromen anders beheren/organiseren. Ondanks deze onrust heeft de gemeente wel z'n eigen gedoe opgelost."

5.3 Wijken voor Jeugd on Tour

Verantwoording en presentatie van de projecten heeft in maart 2016 plaatsgevonden door het programma 'Wijken voor Jeugd on Tour'. In dit programma is de talkshow Vertel! opgezet waarin de initiatiefnemers de mogelijkheid kregen over hun project te vertellen.

De doelen van Wijken voor Jeugd on Tour waren:

1. Initiatieven vanuit Wijken voor Jeugd zich laten presenteren en verantwoorden.
2. Achterhalen wat heeft gewerkt binnen de Wijken voor Jeugd initiatieven, hoe dit verduurzaamd kan worden en waar in de toekomst in geïnvesteerd kan/moet worden.
3. WIJ-managers, Gebiedsmanagers en andere buurtwerkers zichtbaar maken aan initiatiefnemers in de wijken.

Tijdens de bijeenkomsten werden de verschillende projecten gepresenteerd. Dit gebeurde op heel verschillende manieren: van professionals met een analytisch betoog tot kinderen met zang en dans. Aanwezigen waardeerden vooral de bijdragen van de jeugd, die de kans kreeg om te vertellen over wat ze beleefd hadden en te laten zien wat ze allemaal geleerd hadden.

Met de actieve deelname aan interviewtafel door de burgemeester en de wethouder werd de betrokkenheid van het gemeentebestuur bij Wijken voor Jeugd zichtbaar.

Wijken voor Jeugd on Tour en de transformatie

De gemeente heeft voor deze vorm gekozen om de inwoners de ruimte te geven op een eigen manier verantwoording af te leggen. Daarbij zijn regels en controle grotendeels losgelaten. De meer speelse presentaties werden door het publiek gewaardeerd en kwamen de sfeer ten goede. Dit gold ook voor de variatie aan hapjes die vanuit verschillende kookinitiatieven werden geserveerd.

Wijken voor Jeugd on Tour en uitwisseling

Tijdens de bijeenkomsten is veel uitgewisseld en zijn er nieuwe verbindingen gelegd. Vooral hebben de bezoekers echter genoten van de inbreng van de jeugd. Bij enkele bijeenkomsten is aangegeven dat dit laatste nog wel meer had gemogen.

"Ik ben positief verrast hoe creatief de wijk is"

Rond sommige projecten is de gelegenheid aangegrepen om praktische en financiële zaken meteen te regelen met andere aanwezige partijen. De vormgeving en uitvoering van de bijeenkomsten was professioneel. De uitvoerders van de projecten werden binnen dit concept serieus genomen. Een bezoeker verwoordde het als volgt:

"Meeste indruk hebben de kinderen gemaakt die zelf aangeven wat ze hebben geleerd. Dit is waar we het voor doen; kracht en samenwerken."

"Er zit veel energie in en heel veel leuke ideeën"

De Tour als middel voor evaluatie en verantwoording

De interviews waren kort en daardoor was er weinig tijd voor diepgang. Meestal werd kort naar de inhoud van een initiatief gevraagd en naar hoe het gegaan was. Over de effecten die het teweeg zou hebben gebracht zijn niet of nauwelijks vragen gesteld. Dit maakte dat er weinig inhoudelijk en zakelijke verantwoording werd afgelegd, dus noch over de inhoud en reikwijdte van het project noch over de financieel/organisatorisch kant kwam veel naar voren. Ook de samenwerking met de gemeente kwam maar zeer beperkt aan bod.

Daarnaast waren meerdere projecten nog niet echt begonnen en gingen de gesprekken meer over uitgangspunten en intenties dan over resultaten van de activiteiten.

6 Transformatie binnen de gemeente

Een van de onderzoeksvragen gaat over hoe transformatief de gemeente is. In dit hoofdstuk geven we een antwoord op deze vraag op basis van de uitkomsten van de procesevaluatie. We sluiten af met de daaruit voortvloeiende samenvattende conclusie en aanbevelingen.

6.1 Hoe transformatief is de gemeente?

De gemeente heeft vijf criteria geformuleerd met betrekking tot de transformatie die zij wil realiseren. Over de deelvraag, 'Hoe transformatief is de gemeente?' kunnen we op basis van de verzamelde informatie samenvattend het volgende zeggen:

Meer preventieve inzet en verzilveren

Een directe relatie tussen de inzet van initiatieven van Wijken voor Jeugd en het voorkomen van zorggebruik is lastig te leggen. In hoofdstuk 2 zijn enkele factoren genoemd die deze relatie zouden kunnen versterken. Het daadwerkelijke effect van de inzet in Wijken voor Jeugd hebben wij in deze evaluatie niet onderzocht.

Meer autonomie voor de 'basis'

De beslisteams in de wijken hadden veel ruimte om het proces in te richten, bijbehorende procedures vorm te geven en projecten te kiezen. Inwoners konden zelf initiatieven ontwikkelen en indienen.

Meer eigen kracht en scouting

Binnen de beschikbare tijd is er getracht zoveel mogelijk burgers te betrekken bij Wijken voor Jeugd en hen te motiveren tot het indienen van

initiatieven. Dit heeft geresulteerd in een substantieel aantal aanvragen. De plannen van inwoners waren vaak gericht op het versterken van de samenhang in de buurt of de emancipatie van het individu.

Minder formaliteiten en regels

Voor de beoordeling van de ingediende initiatieven zijn sobere criteria ontwikkeld. Er is veel geïnvesteerd in samenwerking en afstemming tussen afdelingen om formele drempels te slechten.

Minder controle

Er zijn geen criteria opgelegd voor monitoring van de projecten. Wijken voor Jeugd on Tour als instrument voor verantwoording biedt indieners van projecten veel ruimte zonder controle.

7 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de hiervoor omschreven informatie die we hebben verkregen uit interviews, groeps gesprekken, desk research en de talkshow van Wijken voor Jeugd on Tour, kunnen we de volgende conclusies trekken.

7.1 Conclusies

Initiatieven

- De gemeente heeft in relatief korte tijd voor elkaar gekregen dat de meeste initiatieven doorgingen zonder dat de betrokkenen last ervoeren van formele belemmeringen.
- Veel initiatieven richten zich op punten die passen bij de doelstellingen van Wijken voor Jeugd, zonder dat expliciete sturing nodig was.
- Initiatieven gericht op sociale cohesie komen vaak vanuit burgers en nemen een relatief klein deel van het totaalbudget in beslag.
- Naar verhouding is er veel budget (ongeveer 20%) geïnvesteerd in materialen voor sport en spel, waarvan de directe bijdrage aan de pedagogische civil society niet altijd even duidelijk is.

Organisatie

- Er is veel geïnvesteerd in samenwerking en afstemming tussen de afdelingen financiën, inkoop en CMS. Het vervolg moet nog vorm krijgen.
- De samenwerking tussen de drie gemeentelijke afdelingen en de WJ-managers startte stroef maar is goed op gang gekomen. Er is afgesproken om bij het vervolg vooraf betere afspraken te maken.
- Als de gemeente inwoners meer ruimte geeft voor het ontwikkelen van eigen initiatief zal zij haar eigen regels vrijer moeten hanteren.
- Verschillende beleidsterreinen lijken elkaar soms tegen te werken (bijvoorbeeld Wijken voor Jeugd in relatie tot Stedenbouwkundig beleid).

- Er zijn veel managers betrokken bij Wijken voor Jeugd. De vraag is of dit effectief is.
- Wijken voor Jeugd on Tour biedt geen ruimte voor verantwoording over het wel/niet halen van de doelen van Wijken voor Jeugd. Inhoudelijke conclusies over wat werkt, wat willen we verduurzamen en wat werkt niet zijn op basis van deze Tour niet te trekken.
- De gemeente is ad hoc transformatief, maar weet nog niet deze ontwikkeling structureel te borgen.

Maatwerk per wijk

- Er bestaan grote verschillen tussen de beslisteams van de verschillende wijken wat betreft samenstelling, inwonersbetrokkenheid en procedures.
- Elke wijk vraagt maatwerk in werving en ondersteuning van aanvragen. Sommige wijken hebben meer tijd nodig om initiatieven bij inwoners op te halen dan andere wijken.
- Burgerinitiatieven zijn goedkoop, hebben een groot bereik en zorgen voor veel plezier.

7.2 Aanbevelingen

De gemeente heeft besloten dat Wijken voor Jeugd een vervolg krijgt, te beginnen met Wijken voor Jeugd stedelijk. Daarnaast zal Wijken voor Jeugd vorm krijgen binnen de gebiedsteams. De voorbereidingen hiertoe zijn reeds gestart. De aanbevelingen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de evaluatie van de eerste ronde Wijken voor jeugd (2015).

Bij de aanbevelingen volgen we, voor zover relevant, de thema's van de evaluatie.

Projecten

- Veel initiatieven liggen dicht aan tegen bestaande werkzaamheden van gemeente en instellingen. Deze overlap moet zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Neem de succesfactoren vanuit de literatuur mee in het opstellen van de criteria en de beoordeling van initiatieven.
- Geef de ruimte voor burgerinitiatieven. Met een relatief klein budget kunnen veel burgerinitiatieven die gericht zijn op sociale cohesie gefinancierd worden.
- Benadruk andere mogelijke succesfactoren bij de instellingen die initiatieven indienen.
- Neem bij de beoordeling van de initiatieven ook de aansluiting op bestaand beleid mee.

Beslisteam

- Betrek de doelgroep (jeugd) actief bij de beslisteam en de besluitvorming.
- Haal behoeften op uit de wijk.
- Faciliteer inwoners bij indienen van een aanvraag en de organisatie van plannen.
- Organiseer administratieve ondersteuning voor verzorging correspondentie, verwerken aanvragen etc.

Procedure

- Ontwikkel een integraal wijkplan, zodat initiatieven met elkaar verbonden kunnen worden en elkaar daardoor versterken.
- Stem de werving en communicatie af op specifieke doelgroepen. Zet sociale media in om jongeren te bereiken. Maak gebruik van vindplaatsen en houd rekening met anderstaligen en cultuurverschillen.

- Zorg voor afstemming met het stedelijk team om overlappingen te voorkomen.
- Houd structureel ruimte voor burgerinitiatieven en timmer het niet aan de voorkant dicht door jaarlijks één moment te kiezen.

Financiën

- Zet WJ-managers aan het roer met betrekking tot de besteding en/of herverdeling van budgetten in nauwe samenwerking met gebiedsmanagers.
- Zorg dat de achterkant op orde is. Zoek een oplossing voor de financiering van particuliere of burgerinitiatieven, bijvoorbeeld via MFC's.

Beleid

- Zorg voor borging van de resultaten van Wijken voor Jeugd. Kijk naar wat wel en niet werkt en wat werkt behouden. Leg verbinding met dat wat er al is. Dit vraagt op korte termijn om overleg tussen beleid en gebiedsteam en beleid en inkoop.
- Herijk de gebruikte criteria voor de beoordeling van de voorstellen.
- Maak onderscheid naar projecten en regulier aanbod dat eventueel gecontinueerd moet worden.
- De aanpak van Wijken voor Jeugd vraagt om gepaste betrokkenheid vanuit beleid van de gemeente: elke wijk is anders. Geef het tijd. In wijken als Selwerd, Hoogkerk en de Rivierenbuurt is de betrokkenheid van burgers bij de wijk nog niet echt van de grond gekomen.
- Zorg voor draagvlak binnen de betrokken afdelingen van de gemeentelijke organisatie (bijvoorbeeld stedenbouwkundig beleid).
- Zoek vanuit beleid structurele samenwerking en afstemming met de WJ-managers. Verbind dat wat er al is en zorg voor versterking van onderlinge samenhang tussen de gebieden (wijken) en stad.

- Zorg voor duidelijkheid met betrekking tot rollen, taken en verantwoordelijkheden van WIJ-managers, Gebiedsmanagers, beleid, inkoop, CMS en financiën.
- Borg de faciliterende rol vanuit de afdelingen CMS / Inkoop / Financiën.
- Betrek de back-office van van idee tot uitvoering.
- Beoordeel de rol van de gemeente met betrekking tot monitoring; wel/niet, zo ja wie is verantwoordelijk?

Transformatie

In het kader van de transformatie is het van belang dat Wijken voor Jeugd vanuit een duidelijke visie keuzes maakt: Waar laten we inwoners en professionals vrij en waar willen we als gemeente (meer) invloed op hebben? Benut hiervoor de uitkomsten van deze evaluatie.

Centrale vragen hierbij zijn:

1. In hoeverre beantwoordt een project aan de geformuleerde succesfactoren?
2. Op welke doelgroepen richten we ons mbt het indienen van initiatieven?

Denk hierbij aan aspecten als:

- Inwoners ruimte bieden versus sturing geven
- Kans op vernieuwende initiatieven
- Kostenbeheersing
- Beslisteam ook opdrachtgever?

Literatuur

- Compas, B.E. (1987). Coping with stress during childhood and adolescence. *Psychological Bulletin*, 101(3): 393-403.
- De Winter, M. (2011). *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*. Amsterdam: SWP.
- Drukker, M., S.L. Buka, C. Kaplan, K. McKenzie, & J. van Os (2005). Social capital and young adolescents' perceived health in different sociocultural settings. *Social Science & Medicine*, 61(1): 185-198.
- Ferguson, K.M. (2006). Social capital and childrens' wellbeing: a critical synthesis of the international social capital literature. *International Journal of Social Welfare*, 15: 2-18.
- Furstenberg, F.F. & M.E. Hughes (1995). Social Capital and Successful Development among At-Risk Youth. *Journal of Marriage and Family*, 57(3): 580-592.
- Grant, K.E., B.E. Compas, A.E. Thurm, S.D. McMahon, P.Y. Gipson, A.J. Campbell, K. Krochock & R.I. Westerholm (2006). Stressors and child and adolescent psychopathology: Evidence of moderating and mediating effects. *Clinical Psychology Review*, 26: 257-283.
- Kendler, K.S., L.M. Karkowski & C.A. Prescott (1999). Causal Relationship Between Stressful Life Events and the Onset of Major Depression. *American Journal of Psychiatry*, 156:837-841.
- Kessler, R.C. (1997). The Effect Of stressful Life Events on Depression. *Annual Review of Psychology*, 48:191-214.
- Nederlands Jeugd Instituut (NJI) (2011). *(Hoe) werkt talentontwikkeling bij "risicjongeren"?* Utrecht: NJI.
- Nederlands Jeugd Instituut (NJI) (2015). *Pedagogische civil society: de rol van de gemeente*. Utrecht: NJI.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster
- Repetti, R.L., S.E. Taylor & T.E. Seeman (2002). Risky Families: Family Social Environments and the Mental and Physical Health of Offspring. *Psychological Bulletin*, 128(2): 330-366.
- Van der Linden, J., M. Drukker, N. Gunther, F. Feron & J. van Os (2003). Children's mental health service use, neighbourhood socioeconomic deprivation, and social capital. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 38: 507-514.

Colofon

Evaluatie Wijken voor Jeugd

Breuer Institute:

Carla Damink

Jaap van der Veen

Onderzoek en Statistiek Groningen:

Laura de Jong

Erik van der Werff

Opdrachtgever:

Gemeente Groningen

Fotografie:

Henk Tammens, Age Stinissen

Uitgave:

Onderzoek en Statistiek Groningen